

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi President
otsus
algtekst
25.06.2024
RT III, 26.06.2024, 1

„Mootorsõidukimaksu seaduse“ väljakuulutamata jätmine

Vastu võetud 25.06.2024 nr 437

Jätan välja kuulutamata Riigikogus 12. juunil 2024 vastu võetud „Mootorsõidukimaksu seaduse“.

Vastuvõetud seadus pole kooskõlas põhiseadusega, kuna selle sätted rikuvad võrdse kohtlemise põhimõtet (PS § 12). Seaduse järgi ei maksustata mootorsõidukimaksuga füüsilisele isikule kuuluvat mootorsõidukit, mis on spetsiaalselt ümber ehitatud või kohandatud puuetega inimeste transpordiks või puuetega inimestele kasutamiseks (§ 15 p 4). Samuti ei pea niisuguse sõiduki eest tasuma registreerimistasu (§ 20 p 6), millega täiendatakse liiklusseadust §-ga 190²⁵). Kumbki vabastus ei laiene inimesele, kelle liikumispuue on sellist laadi, et ta ei vaja sõiduki ümber ehitamist või kohandamist. Niisiis peaks seaduse järgi tasuma maksu ja registreerimistasu ka raske või sügava liikumispuudega inimene, keda eristab vabastatutest üksnes see, et ta saab kasutada muutmata sõidukit. Võrdse kohtlemise põhimõtte nõuab, et sarnases olukorras olevaid inimesi koheldaks võrdselt.

Seaduse seletuskirjas nenditakse, et mootorsõidukimaksul võib olla kõige suurem negatiivne mõju just puuetega inimestele, kes vajavad sõidukeid liikumiseks ning kelle absoluutse vaesuse määra on võrreldes ülejäänud elanikkonnaga märksa suurem. Ometi ei selgitata, miks pole maksuvabastuse puhul määrav mitte vajadus sõidukit kasutada, vaid see, kas sõidukit peab ümber ehitama või kohandama. Seletuskirjas öeldakse, et vabastuse aluseks on võetud „puuetega inimeste kui kõige haavatavama sihtgrupi esindusorganisatsioonide soovid“. Samas tõdes ka Eesti Puuetega Inimeste Koda oma Rahandusministeeriumile 30. oktoobri 2023 esitatud arvamuses seaduse eelnõule: „Kõik sügava liikumispuudega inimesed ei vaja sõiduki kohandamist või ümberehitamist, näiteks põiahoid, mis ei võimalda ei käimist ega seismist, aga autoga sõitmiseks piisab automaatkäigukasti olemasolust.“

Üks põhjendus ebavõrdsele kohtlemisele võiks olla vajadus maksu lihtsalt administreerida. Nagu Eesti Puuetega Inimeste Koda oma arvamuses mainib, saaks aga maksuvabastuse rakendamisel hankida registrist teavet mootorsõiduki omaniku puude raskusastme ja liigi kohta. Koda kummutab väite, et andmekaitsereeglite tõttu ei saaks eristusi teha. Inimesel endal oleks võimalik otsustada, kas ta on nõus maksuvabastuse saamiseks oma andmeid jagama.

Teise õigustusena on Vabariigi Valitsuse liikmed nimetanud asjaolu, et kuigi maksuvabastus hõlmab vaid ümber ehitatud ja kohandatud sõidukeid, kavandab valitsus puuetega inimeste toetuste üldisemat tõstmist. Riigikogu sotsiaalkomisjoni 12. veebruari 2024 istungil ütles sotsiaalkaitseminister, et kuna vähem kui pooltel puuetega inimestel on isiklik sõiduvahend, siis maksuvabastuse kehtestamisel oleks abi saanud ainult need puudega inimesed, kellel on materiaalselt suurem võimekus, tuge liikumisel vajavad aga kõik erivajadusega inimesed. Riigikogu täiskogu 14. veebruari 2024 istungil märkis rahandusminister: „Tõsi, mootorsõidukimaksu puhul on erand ümberehitatud autodele, aga samal ajal on Sotsiaalministeeriumis välja töötatud toetuste pakett olemasolevate toetuste baasil, mis annab täiendavat tuge just sügava ja raske puudega lastele ja ka täiskasvanutele.“

Isegi juhul, kui toetusi üldisemalt tõstetakse, ei kõrvaldaks see võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist. Ka siis oleks meelevaldne, kui sarnases olukorras olevatest inimestest antakse maksuvabastus ainult mõnedele. Vaevalt võiks vabastusest jäänud sügava liikumispuudega inimesele mõjuda veenvana väide, et teda koheldakse küll halvemini ning selleks puudub mõistlik põhjendus, kuid see on lubatav, sest tema olukorda leevendab üldine toetus. Võrdne kohtlemine on iseseisev väärtus, mida põhiseadus kaitseb igapäevase puhul, sõltumata tema majanduslikust olukorrast.

Lähtudes eeltoodust olen arvamuses, et mulle väljakuulutamiseks saadetud „Mootorsõidukimaksu seadus“ on vastuolus PS §-ga 12.

Pea vajalikuks Riigikogus 12. juunil 2024 vastu võetud „Mootorsõidukimaksu seadust“ Riigikogus uuesti arutada ja otsustada ning viia see kooskõlla Eesti Vabariigi põhiseadusega.

Alus: Eesti Vabariigi põhiseaduse § 107.

